

Bildande av naturreservatet Vita mossen i Tidaholms kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Vita mossen
NVR ID	2014894
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tidaholm
Fastigheter och ägare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)
Nyttjanderättsinnehavare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)
Areal (ha):	17,2
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götaland
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet i Tiveden - Tylöskogen - Kolmården
Objektskategori:	Skogs- och myrmosaik
IUCN-kategori:	Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Vita mossen.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla en värdefull naturmiljö i form av naturskogsartad tall- och barrblandskog (Natura 2000-habitat: västlig taiga, 9010).
- Strukturer som varierande trädålder, trädslagssammansättning och död ved ska förekomma i för skogsmiljöerna riklig omfattning.

Syftet ska tryggas genom att:

- Skogen lämnas till fri utveckling.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg, luft- eller markledning.
3. Anordna upplag, utföra fyllning eller tippning.
4. Borra, spränga, gräva, schakta, dikesrensa, dämma eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
5. Avverka, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
6. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
7. Tillföra naturliga, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av befintliga luftledningar och vid underhållsröjningar i befintlig skogsgata för luftledning. Markskador ska då begränsas.
- Vid planerade avverkningar av enstaka träd som utgör hinder för befintlig luftledning eller för dess säkerhet utanför befintlig skogsgata. Samråd ska då ske med Länsstyrelsen och markägaren senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid nedgrävning av befintlig luftledning. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen och markägaren senast 6 veckor innan åtgärd.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.

2. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
3. Utplanterä växt- eller djurart.

Föreskrifter enligt C1 ovan gäller inte i följande fall:

- Vid reparation och underhåll av befintlig luftledning.
- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

Allmänt

Området består mestadels av ett orört gammalt och högstammigt barrblandskogsområde. Norra delen är inte brukad på senare tid, och det enda som skvallrar om tidigare skogsbruk är ett fåtal gamla mossiga stubbar. Träden är gamla, ca 130 år, senvuxna och det finns gott om död ved i olika former. Inslaget av lövträd är mycket litet i norr. Föryngringen av tall är nästan obefintlig i dagsläget. Även granföryngringen är mycket begränsad och förekommer endast i vissa mindre områden. Markvegetationen är risartad och domineras av blåbär med inslag skvattram m.m. I fuktiga partier växer kraftiga mossmattor bestående av div. vitmossor samt hus- och väggmossa m.m.

Reservatet hyser flera källor. Två källbäckar rinner genom reservatet i nord-sydlig riktning. Båda källbäckarna är klassade som nyckelbiotoper och hyser många signalarter bl.a. Dunmossa, Källmossa (*philonotis sp*), Stor revmossa, Kamtuffmossa samt Rödgul trumpetsvamp.

Centralt i reservatet finns ett mindre bestånd av planterad granskog, som trots sin relativt unga ålder har börjat självgallras. Även ett mindre område längs reservatets nordöstra kant utgörs av planterad yngre barrskog.

Söder om granplanteringarna ökar inslaget av löv till < 30%, och markvegetationen mer gräsartad. Här finns också en riklig granföryngring.

Allra längst ner i söder består skogen av en gles tallskog med som i likhet med sin omgivning utgörs av brukad skog. Dock är åldern på beståndet något högre än bestånden utanför reservatet och dessutom finns en mindre skyddszon lämnad mot bäcken.

Naturvärden

Området har höga naturvärden knutna till åldrig naturskogsartad barrskog. Skogen i norr är i princip helt opåverkad av skogsbruk och har utvecklat många gamla träd och död ved. Den döda veden är av stor betydelse för många vedlevande insekter. De orörda källflödena och bäckarna är av stort värde för akvatiska insekter och hyser också en sällsynt mossflora.

Kulturhistoriska värden

Inga fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar finns dokumenterade i området.

Markanvändning

På häradskartan från 1800-talet är området utmärkt som myrmark med barr-träd. Området har förmodligen varit något öppnare tidigare men sannolikt beskogat i minst 150 år.

Friluftsliv

Inga stigar eller vägar finns i området. Avståndet till närmaste skogsbilväg är inte mer än 100m men terrängen är tät och svårgenomtränglig varför området får betraktas som svårtillgänglig och av föga betydelse för friluftslivet.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Reservatet ligger inom riksintresse för naturvård.

Kommunal översiktsplan

Beslutet överrensstämmer med intentionerna i översiktsplanen för Tidaholms kommun.

Befintligt områdesskydd

Reservatet ingår i skyddsområde för Tidaholms vattentäkt. I övrigt omfattas inte området av något befintligt områdesskydd.

Ärendets handläggning

Området utpekades som lämpligt för formellt skydd i samband med regeringens uppdrag till Naturvårdsverket 2002-06-13 att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark (M2002/2121/Na).

Området ingick sedan i den överenskommelse om långsiktigt skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden som tecknades mellan Sveaskog AB och Naturvårdsverket den 13 juni 2008. Denna överenskommelse innebär att Sveaskog AB upplåter marken för Naturreservatsbildning utan ersättning men att Sveaskog AB kvarstår som markägare. Överenskommelsen innebär vidare att staten tar finansiellt ansvar för förvaltningen och att Sveaskog erbjuder sig mot marknadsmässig ersättning att utföra ev. naturvårdande skötsel.

Remiss och föreläggande

Sveaskog och Källefall-Klevens Jaktlag, hushållningssällskapet samt Tidaholm Energi Ab har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Tidaholms kommun och Skogsstyrelsen.

Inkomna yttranden

Yttranden har inkommit från Sveaskog AB, Tidaholms kommun, Skogsstyrelsen och Tidaholms Energi AB.

Skogsstyrelsen och Sveaskog AB hade inget att erinra mot förslaget.

Tidaholms kommun ser positivt på bildandet av naturreservatet men påpekar att området ingår i skyddsområde för Tidaholms vattentäkt. Tidaholms kommun anser därför att innan ett eventuellt skogsbete införs måste nötkreaturens påverkan på vattenkvaliteten utredas. Länsstyrelsen har tillmötesgått detta önskemål genom lämpliga ändringar i skötselplanen.

Tidaholms energi AB påpekar nödvändigheten att använda motordriven fordon vid stolpbyte m.m. Tidaholms energi AB anser det mer eller mindre omöjligt att leva upp de krav som föreslagna föreskrifter ställer. Länsstyrelsen har beaktat detta och förtydligat att samrådplikten råder enbart vid planerade avverkningar utanför befintlig skogsgata och inte vid borttagande av nedfallna träd eller annan reparation av luftledning. Länsstyrelsen har vidare infört ett undantag vid reparation och underhåll av befintlig luftledning från förbudet om att framföra motordrivna fordon.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Reservatet hyser höga biologiska bevarandevärden främst på grund av att skogen till stor del är gammal och orörd. Den stora mängden död ved innebär en god miljö för många vedlevande insekter. Höga naturvärden finns också knutna till områdets två bäckmiljöer.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Levande skogar*, delmål 12.1 - långsiktigt skydd av skogsmark.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området tillfaller Sveaskog i enlighet med överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog AB den 13 juni 2008.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götaland.
- Förvaltningen skall ske i samverkan med berörd markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Västgötabladet, Skaraborgsbygden, Skaraborgs allehanda SLA och Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårds-
handläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har ock-
så deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson,
länsarkitekt Mehdi Vaziri, och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Göran Bengtsson

Henrik Roos